

Hennie Dahl Drøyvold

Skeive barn og unge i møte med barnevernet

Bacheloroppgave i Barnevern (barnevernspedagog)

Veileder: Elizabeth Langsrud

Mai 2021

Hennie Dahl Drøyvold

Skeive barn og unge i møte med barnevernet

Bacheloroppgave i Barnevern (barnevernspedagog)

Veileder: Elizabeth Langsrud

Mai 2021

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Institutt for sosialt arbeid

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Seksuell utvikling og identitetsutvikling skjer gjennom barne- og ungdomsårene. En god og stabil utvikling blir påvirket av at man har åpne, støttende og anerkjennende voksne rundt seg. De fleste barn og unge har en utvikling innenfor det som betegnes som normalområdet. En mindre gruppe utvikler seg på en slik måte at det kan bli oppfattet utenfor normalen. Barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet er på flere områder ekstra utsatt for trakassering og vold, da deres seksuelle orientering eller kjønnsidentitet ikke aksepteres av andre. I de tilfellene hvor skeive barn og unge kommer i kontakt med barnevernet, er det viktig at barnevernsansatte møter de på en god nok måte slik at de kan yte best mulig hjelp. Derimot, er det flere faktorer som påvirker hvordan barnevernsansatte møter disse barna. Forskning viser at barnevernsansatte sin egen innstilling og personlige holdninger, rammene i de gjeldene barneverntjenestene eller institusjonene, og nasjonalt lovverk er faktorer som spiller inn i møte med barn og unge. I denne oppgaven skal overnevnte faktorer ses i sammenheng med teori om personlighetsutvikling og seksuell utvikling. Det vil drøftes om hvordan barnevernsansatte kan innvirke på barn og unge sin utvikling og psykiske helse. Det vil i tillegg bli reflektert rundt forskningen som er benyttet i oppgaven da den er begrenset, og fordi området kjønn og seksualitet i barnevern er lite utforsket.

Abstract

Sexual development and identity development takes place in children and youth. A good and stable development is influenced by being surrounded by open, supportive and appreciative adults. Most children and youths go through a relatively normal development, on the other hand there are those that for different reasons have a poorer development. Children and youth who differ from the norms of sexual orientation and gender identity, are at risk to experience harassment and violence, due to their sexual orientation or gender identity not being accepted by others. In the cases where children and youth who identify LGBTQI comes into contact with child welfare services, how the child welfare workers greet and communicate with them is crucial. However, there are multiple factors that contribute to how child welfare workers greet and communicate with LGBTQI children and youths. Research show that child welfare workers attitude and personal beliefs, the framework of the organization, and national laws are factors that affect how child welfare workers meets LGBTQI children and youth. Further

on, the above factors will be discussed from a theoretical perspective. The theories in question are on development of a personality, and theory of sexual development. The discussion will revolve around how child welfare workers can influence children and youth's development and mental health. There will also be reflection around the research used, due to its limitations, and because sexuality and gender in child welfare is an area that is minimally researched.

Innholdsfortegnelse

<u>SAMMENDRAG.....</u>	<u>1</u>
<u>ABSTRACT.....</u>	<u>1</u>
<u>KAPITTEL 1 - INNLEDNING</u>	<u>6</u>
<u>KAPITTEL 2 – FORSKNING.....</u>	<u>7</u>
SKEIVE BARN OG UNGE I BARNEVERNET - USA.....	7
SKEIVE BARN OG UNGE I BARNEVERNET - NORGE.....	10
<u>KAPITTEL 3 – UTVIKLING AV BARN OG UNGE</u>	<u>14</u>
UTVIKLINGEN AV PERSONLIGHET.....	15
BARN SÆKSUELLE UTVIKLING.....	16
<u>KAPITTEL 4 – BETYDNINGEN AV KUNNSKAP OG HOLDNINGER I MØTE MED BARN OG UNGE.....</u>	<u>17</u>
HVA KAN PÅVIRKE UTVIKLINGEN TIL SKEIVE BARN OG UNGE?.....	17
BARNEVERNANSATTE SINE MØTER MED SKEIVE BARN OG UNGE	18
UTFORDRINGER MED DRØFTINGEN AV PROBLEMSTILLINGEN.....	21
<u>KAPITTEL 5 - KONKLUSJON</u>	<u>22</u>
<u>KAPITTEL 6 - REFERANSER</u>	<u>24</u>

Kapittel 1 - Innledning

Ungdom, som bryter med normer for kjønn og seksualitet, og tilhører et skeivt miljø har i løpet av de siste årene begynt å bruke språket mer aktivt for å uttrykke en følt annerledeshet (Svendsen, Stubberud & Djupedal, 2018, s.180). Det kan for mange være en frihet og endelig finne en definisjon som passer en selv, derimot, kan det for andre være utfordrende å finne en passende definisjon. Å utforske deler av sin identitet er en indre og ytre prosess, hvor man påvirkes av indre følelser samt respons fra miljøet rundt seg. Skeive ungdommer arbeider aktivt med språket for å finne måter å fortelle om seg selv (Svendsen et al., 2018, s.181).

Barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet er en gruppe barnevernsarbeidere møter gjennom sitt arbeid. «Hvilke faktorer påvirker hvordan barnevernsansatte møter skeive barn og unge? Og hvordan og i hvilken grad kan barnevernsansatte innvirke på deres utvikling?», er problemstillingen jeg ønsker å drøfte i denne oppgaven. Jeg vil i tillegg drøfte hva som kan påvirke utviklingen til skeive barn og unge. Jeg synes at problemstillingen er relevant for barnevernspedagogen sitt arbeid, fordi det å ha en seksuell orientering eller kjønnsidentitet som faller utenfor «normalen» kan for mange være belastende. Seksuell orientering handler om hvem man blir forelsket i og tiltrukket av seksuelt (Bufdir, 2017). Kjønnsidentitet handler om et individs indre opplevelse av hvilket kjønn man kjenner eller ikke kjenner seg som (Bufdir, 2017). Å møte et kompetent offentlig system som kan ivareta skeive barn og unges interesser er sentralt for å kunne yte best mulig hjelp. Begrepet skeiv kan defineres som en samlebetegnelse for seksuelle orienteringer, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk som bryter med samfunnets forventinger om at man skal være heterofil eller ciskjønn (Bufdir, 2015). Derfor kommer jeg til å bruke «skeiv» og «bryter med normer for kjønn og seksualitet» istedenfor LHBTIQ videre i oppgaven når jeg presenterer forskning og drøfter.

Først i oppgaven skal studier om skeive barn og unge i barnevernet i USA presenteres. Deretter skal det ses på en norsk studie om barnevernets tilnærminger i møte med skeive barn og unge. Her skal det i tillegg presenteres hva skeive ungdommer forteller om deres møte med barnevernet. Til slutt i teoridelen skal jeg gå gjennom teori om personlighetsutvikling og barn og unge sin seksuelle utvikling.

I drøftingen ønsker jeg å utforske problemstillingen i sammenheng med forskning og teori. Her skal det drøftes og reflekteres over barnevernsansatte sin innstilling, deres holdninger og kunnskap, og hva som påvirker disse. Det skal også ses på hvordan barnevernsansatte kan påvirke personlighetsutviklingen og den seksuelle utviklingen barn og unge.

Kapittel 2 – Forskning

Skeive barn og unge i barnevernet - USA

Det å tallfeste antall personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet er utfordrende. Statistiske beregninger tyder på at det anslagsvis er alt mellom 1-10 % lesbiske, homofile eller bifile i Norge (Bufdir, 2017). Samtidig viser en holdningsundersøkelse fra 2017 (Bufdir) at hele 25 % mente de befant seg langs en skala mot en homofil legning, og hvor 75 % anså seg som heterofil.

I 2020 ble det publisert en forskningsrapport om barnevernets tilnærminger og praksiser til skeive barn og unge i barnevernet. Rapporten er basert på kvalitative intervjuer og spørreundersøkelser med skeiv ungdom og ansatte i barneverntjenesten. Den inneholder også en kunnskapsoppsummering av forskning fra USA. Forskningen tar for seg hvordan skeive barn og unge blir ivaretatt i barnevernsystemet i USA, i tillegg til hvordan systemet tilrettelegger for skeive barn og unge. Jeg har sett nærmere på fem studier som jeg oppfatter har særlig relevans for oppgavens problemstilling. I det følgende vil jeg kort gjengi studienes resultater.

Mallon (2001) har intervjuet 54 ungdommer og 88 sosialarbeidere i New York, Los Angeles og Toronto. Ungdommene som ble intervjuet var enten homofile eller lesbiske. Funnene i denne kvalitative studien viser hvordan lesbiske og homofile ungdommer blir utsatt for trakassering, verbalt og fysisk misbruk i egen familie og nettverk. Hele 93% av ungdommene hadde opplevd å bli verbalt trakassert fra jevnaldrende i foster- og gruppehjem, eller andre omsorgsinstitusjoner (Mallon, 2001, s.69). I tillegg meddelte 52% at de var utsatt for fysisk vold på grunn av deres seksuelle orientering (Mallon, 2001, s.72). For flere av ungdommene er erfaringene av vold fra da de bodde hjemme med familiene sine. Fysisk vold i eget nettverk gjorde familiegjenforening utfordrende, da bakgrunnen for volden ble knyttet opp mot ungdommens seksuelle orientering. Andre alternative plasseringer i foster- eller gruppehjem

var i flere tilfeller ikke tilstrekkelige, da ungdommene også kunne oppleve trakassering og vold fra jevnaldrende og ansatte. Et resultat av utryggheten i egne familier og alternative plasseringer var at rundt 50% av ungdommene følte det var tryggere å bo på gaten (Mallon, 2001, s.79). Konklusjonen av de kvalitative intervjuene var at skeive ungdommer trenger beskyttelse fra trakassering og vold. Kontinuerlig verbal trakassering påvirker den unges selvfølelse, selvtillit og følelse av å passe inn (Mallon, 2001, s.70). De trenger et trygt miljø for å kunne integrere sin identitet i samspill med støttende voksne og jevnaldrende (Mallon, 2001, s.79).

En annen relevant amerikansk studie er av Baams, Wilson & Russell (2019). De gjennomførte en analyse av en kvalitativ undersøkelse på barn og unge i California. Barn og unge svarte selv på undersøkelsen. Analysen konkluderer med at det er en overrepresentasjon av skeive barn- og unge som bor i foster- eller ustabile hjem (Baams, Wilson & Russell., 2019, s. 4). Likheter mellom gruppene, var at de begge viste dårligere psykisk helse og større sannsynlighet for å bli utsatt for vold. Forskjellen var at gruppen med skeive barn og unge boende i ustabile hjem hadde dårligere skolefungering og mer rusmisbruk, enn skeive barn og unge i fosterhjem (Baams et al., 2019, s.7). Forfatterne poengterer at begge gruppene likevel står dårligere stilt enn heterofile barn og unge i stabile hjem. California er 1 av 13 stater som har lover som skal beskytte barn og unge i fosterhjem, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet. Resultatene av studiet viser at det er områder de fortsatt må arbeide med og innovere og at skeive barn og unge trenger mer hjelp og beskyttelse (Baams et al.,2019, s.7-8).

En tredje studie av Detlaff et al. (2018) har analysert en undersøkelse for å estimere hvor mange barn og unge som er del av en seksuell minoritet med lesbiske, homofile og bifile, er i kontakt med barnevernet. Informasjonen anvendt i analysen er fra en nasjonal undersøkelse i USA for å estimere barn og unges fungering, brukerbehov og bruken av tjenester, når de er i kontakt med barnevernet. Barna er intervjuet i 3 omganger (Detlaff et al., 2018, s.183). Et av de større funnene var at jenter som identifiserte seg med den seksuelle minoriteten var overrepresentert i barnevernet (Detlaff et al., 2018, s.191). Analysen viser at barn og unge tilhørende en seksuell minoritet i barnevernet hadde større risiko for depresjon, traumer, rusmisbruk, i tillegg til å rapportere generell dårligere psykisk helse og atferdsutfordringer (Detlaff et al., 2018, s.188). Barn og unge fra familier som strevde med å godta deres seksuelle identitet, rapporterte at de rømte fra hjemmet oftere enn heterofile barn og unge

(Detlaff et al., 2018, s.191). Studien konkluderer med et større behov for ekstra psykisk helsehjelp og støttende tjenester hos barn og unge hvor deres seksuelle orientering utgjør en minoritet (Detlaff et al., 2018, s.191). Et argument for at det ikke blir gitt ekstra støtte til LHB unge er på grunn av det varierende regelverket på tvers av stater.

Den fjerde artikkelen, av Fish et al. (2019), tok utgangspunkt i to studier for å få et nasjonalt blikk på representasjonen av barn og unge som bryter med normer for seksualitet i barnevernet. Studie nummer en er et nasjonalt longitudinelt studium hvor man fulgte barn til de ble voksne (Fish et al., 2019, s.205). Det andre longitudinelle studiet er det tilsvarende Detlaff et al. (2018) brukte i sin analyse. Resultatet av analysen viste at ungdom som var en del av den seksuelle minoriteten hadde større sannsynlighet for å havne i kontakt med barnevernet (Fish et al., 2019, s.209). Derimot, da barn og unge først var kommet i kontakt med barnevernet, uavhengig av seksuell identitet, var det ikke større sannsynlighet for at barn og unge tilhørende den seksuelle minoriteten ble plassert utenfor hjemmet (Fish et al., 2019, s.209). De barn og unge tilhørende den seksuelle minoriteten som var plassert utenfor hjemmet, hadde mindre sannsynlighet for å komme ut av barnevernets omsorg. Argumenter for dette var manglende forsøk på familiegjenforening med bakgrunn i avvisning fra familien, eller på grunn av den lave sannsynligheten for å bli adoptert på grunn av fosterhjemmene sin manglende forståelse (Fish et al., 2019, s.209). Analysen diskuterer at ansatte innenfor barnevernet trenger opplæring og retningslinjer for å kunne ivareta barn og unge innenfor seksuell minoritet, da familiegjenforening kan være spesielt farlig, når de kommer ut i utrygge familier og miljøer (Fish et al., 2019, s. 209).

Den femte, og siste artikkelen som jeg vil trekke fram er av Scannapieco, Painter & Blau (2018) som har undersøkt hvordan skeive unge i barnevernet sin psykiske helse og rusmisbruk er sammenlignet med heterofile unge. Mishandling og avvisning fra familien med bakgrunn i seksuell orientering er ofte grunnen for at skeive unge kommer i kontakt med barnevernet (Scannapieco et al., 2018, s.39) Informasjonen kommer fra en nasjonal vurdering for en organisasjon. I USA er det kun to stater som har systemomfattende retningslinjer eller obligatorisk opplæring, spesifikt rettet mot å hindre diskriminering eller hjelpe skeive unge på best mulig måte (Scannapieco et al., 2018, s.40). Analysen viser at skeive unge tenkte mer på og forsøkte å ta selvmord oftere enn heterofile unge inntil de fikk hjelp. I tillegg var de mer utsatt for depresjon og kjønnsidentitets relaterte utfordringer (Scannapieco et al., 2018, s.44). På den andre siden var det ikke noen betydelige forskjeller mellom skeive og heterofile

ungdommer med tanke på totale problemer, rusmisbruk eller fungering (Scannapieco et al., 2018, s.43). I diskusjonen påpekes det at å forstå skeive unge, deres styrker og utfordringer, er viktig for å kunne gi de god nok og effektiv hjelp (Scannapieco et al., 2018, s.44).

Overnevnte studier gir oss et innblikk som er begrenset til hvordan barn, ungdommer og ansatte erfarer møter mellom systemet og skeive barn og unge. Men det kan også være av interesse å ha kjennskap til hvordan organisasjoner selv mener at de møter skeive barn og unge. Rosenwald (2009) har undersøkt dette gjennom kvantitative og kvalitative spørreundersøkelser over nett. Spørreundersøkelsen ble konstruert med bakgrunn i CWLA, Child Welfare League of America, sine anbefalinger til hvordan organisasjoner som arbeider med barnevern kan møte skeive barn og unge (Rosenwald, 2009, s.344). Selv om responsraten var lav, ca. 11%, viste svarene en variasjon i organisasjonenes perspektiver og praksiser i arbeid med skeive barn og unge, noe som er urovekkende. Til tross for at de fleste støttet utviklingen av et inkluderende miljø, tydet deres praksiser på at dette i realiteten ikke ble ivaretatt (Rosenwald, 2009, s.351). Rosenwald diskuterer at skeive barn og unge har behov for at barnevernfaglige organisasjoner har et større fokus på seksuell orientering og kjønnsidentitet i risikoanalyse, og at de derfor bør tilby familier rådgivning på dette området. Artikkelen gjør et poeng med hensyn til det juridiske aspektet, hvor det er behov for forbedring (Rosenwald, 2009, s.352). Studien viser at religiøs tilhørighet og størrelse på organisasjonen påvirker til noen grad hvor inkluderende de er med tanke på skeive barn og unge (Rosenwald, 2009, s.352).

[Skeive barn og unge i barnevernet - Norge](#)

Studiene presentert ovenfor er presentert i amerikansk kontekst, hvor det er kun noen stater i USA som har lovverk som skal beskytte barn og unge i barnevernet, uavhengig av kjønnsidentitet og seksuell orientering. Allikevel kan man bruke forskningen videre i oppgaven for å utfylle funnene gjort i den norske forskningen, da barn og deres seksuelle orientering eller kjønnsidentitet er et tema i alle land. Derimot, ønsker jeg å fremme forskjellene mellom USA og Norge sitt barnevernsarbeid. Derfor må man se på hvilke lover Norge har for å beskytte skeive barn og unge.

Likestilling- og diskrimineringsloven stadfester i formålsparagrafen at den skal «fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn ... , seksuell orientering,

kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk,...» (Likestilling- og diskrimineringsloven, 2017, §1). Å «fremme likestilling» betyr at loven skal «påvirke holdninger og øke bevisstheten om diskriminerende praksis og barrierer» jf. Prop.81L pkt. 8.8.2. Videre definerer Prop. 81L (2016-2017) likestilling defineres som likeverd, like muligheter og rettigheter, tilgjengelighet og tilrettelegging (barne- og familiedepartementet, 2017, s.57).

Kapittel 4: Aktivt likestillingsarbeid, i overnevnte lov stadfester i §24 at «Offentlige myndigheter skal i all sin virksomhet arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering som nevnt i § 6» (Likestilling- og diskrimineringsloven, 2017, §24).

Barnekonvensjonen i menneskerettsloven art 2. pkt. 1 lyder «...skal respektere og sikre de rettigheter som er fastsatt i denne konvensjon for ethvert barn innenfor deres jurisdiksjon, uten diskriminering av noe slag og uten hensyn til barnets... kjønn, språk, religion, politiske eller annen oppfatning, nasjonale, etniske eller sosiale opprinnelse, eiendomsforhold, funksjonshemming, fødsel eller annen stilling.» (Menneskerettsloven, 1999, vedlegg 8 art.2)

Art 2 pkt.2 stadfester videre «Partene skal treffe alle egnede tiltak for å sikre at barnet beskyttes mot enhver form for diskriminering eller straff på grunn av sine foreldres, sin verges eller familiemedlemmers stilling, virksomhet, meningsyttringer eller tro» (Menneskerettsloven, 1999, vedlegg 8 art.2)

Formålsparagrafen i barnevernloven stadfester at alle barn som lever under skadelige forhold får nødvendig hjelp til riktig tid. «Barn og unge skal møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår» (barnevernloven, 1992, 1-1§). Barn og unge defineres videre i bvl §1-2 og §1-3 som barn og unge under 18 år som bor eller oppholder seg i riket (barnevernsloven, 1992, §§1-2, 1-3).

Overnevnte lovtekster og lovparagrafer stadfester at skeive barn og unge, i likhet med heterofile barn og unge, har rett på beskyttelse og hjelp etter barnevern- og menneskerettsloven. I tillegg legger likestillings- og diskrimineringsloven ekstra vekt på arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering hos de av oss som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Staten og offentlige myndigheter skal drive aktivt arbeidet

for dette. Videre vil det bli sett på barnevernets praksiser og tilnærminger i arbeid med skeive barn og unge.

Rapporten om barnevernets praksiser og tilnærminger (2020) ser på hvordan barneverntjenesten møter og arbeider med barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Rapporten er bygget på kvantitative og kvalitative undersøkelser. Skeive barn og unge er en minoritet, og har hatt lite fokus i barnevernfaglig forskning (Paulsen et al, 2020, s.15). Rapporten stadfester at skeive barn og unge er dårligere stilt enn andre barn på viktige områder som skole, fritidsaktiviteter, helsevesen og barne- og familievern (Paulsen et al, 2020, s. 15). Den tar blant annet for seg hvordan kompetanse barnevernsansatte har, og hvilken betydning kompetansen kan ha for barn og unge i kontakt med barnevernet. Rapporten tar forbehold i sine konklusjoner om at det kvalitative utvalget, kan være preget av skjevhet, ettersom det var personer engasjert i tematikken som svarte ja til å delta.

Tidligere rapporter har funnet at barnevernet selv har sett et behov for mer kompetanse i kontakt med skeive barn og unge. Dette var også et av målene med handlingsplanen til regjeringen fra 2009-2012 (Paulsen et al, 2020, s.48). Angående nasjonale anbefalinger eller retningslinjer, oppgir 64% av lederne fra den kvantitative undersøkelsen at de ikke har fått noen informasjon fra Bufdir (Paulsen et al, 2020, s.49). På kommunalt og interkommunalt nivå er det noen steder utviklet handlingsplaner mot diskriminering på grunn av brudd på normer for kjønn eller seksualitet. Haugesund kommune er et eksempel og har i sin plan valgt å ta inn «sikre lhbt-kompetanse i barnevernet, slik at foreldre som ønsker det kan få veiledning og at lhbt-barn får bistand når omsorgspersoner svikter» (Paulsen et al, 2020, s.50). Et av funnene fra de kvalitative intervjuene var at flere ansatte i barnevernet bruker egne, personlige erfaringer for å danne refleksjoner rundt hvordan barneverntjenesten møter skeive barn og unge (Paulsen et al, 2020, s.51). Funn fra den kvantitative undersøkelsen viser at majoriteten diskuterer seksuell orientering og kjønnsidentitet uformelt mellom kollegaer, lite eller ikke i det hele tatt (Paulsen et al, 2020, s.54). Majoriteten har heller ikke diskutert språk- og begrepsbruk i møte med barn og unge (Paulsen et al, 2020, s.55).

Lederne av barneverntjenesten oppgir at tjenestene det siste året har hatt kontakt med i snitt fire barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet. De siste fem årene er snittet på 13 (Paulsen et al, 2020, s.23). Resultatene viser at barnevernsansatte kan synes det er vanskelig å spørre om kjønn og seksualitet når de ikke er kjent med barn og unges

orientering eller identitet, når barna ikke selv tar opp temaet, eller hvor den ansatte sin frykt for å krenke ved å stille feil spørsmål medfører at temaet ikke berøres. Resultatene viser samtidig at det ønskes mer kompetanse i barnevernet om barn og unge som bryter med normer for kjønnsidentitet og seksualitet (Paulsen et al, 2020, s.62.)

En sentral utfordring som fremheves i saker hvor det er skeive barn og unge er hvorvidt foreldrene anerkjenner at deres barn bryter med normer for kjønn og seksualitet (Paulsen et al, 2020, s.115). Opparbeiding av kunnskap vil dermed også være viktig for å kunne se barn og unge i overnevnte situasjoner, slik at man kan forebygge å bedre barn og unges livssituasjon. Å leve i et krenkende miljø kan ha store konsekvenser på den psykiske helsen og identitetsutviklingen (Paulsen et al, 2020, s.120). At barnevernsansatte har et helhetsperspektiv selv om bekymringsmeldingen kun fokuserer på et område er også relevant for å hjelpe skeive barn og unge (Paulsen et al, 2020, s.121). Om man ser på barnevernets tilnærminger i arbeid med skeive barn og unge, kan man se at barnevernsansatte må bruke egne fremgangsmåter, da det er kun i få tjenester er retningslinjer på hvordan man kan gå frem. Det kommer også frem at barnevernsansatte tenker det ikke er behov for egne tiltak rettet mot skeive barn og unge. Derimot, kan det være nødvendig at generelle tiltak trenger en ekstra bevissthet og justering (Paulsen et al., 2020, s.136).

Forskning peker på at skeive barn og unge i barnevernet som «kommer ut» i ung alder kan ha tidligere seksuell debut, bruk av rusmidler, psykiske plager og økt frekvens av selvmordsforsøk. Den viser også at skeive tenåringer er mer utsatt for voldshandlinger fra jevnaldrende og i nær familie, enn heterofile tenåringer (Paulsen et al., 2020, s.62) Et element som fremheves er følelsen av skam på grunn av manglende åpenhet rundt å være skeiv. I tillegg kan det oppleves skamfullt å være i kontakt med barnevernet. Å kjenne skam på flere områder kan være en belastning for barn og unge (Paulsen et al., 2020, s.93). Et annet funn er at det er et fravær av tematiseringer av kjønn og seksualitet kan bidra til å utvikle en stor belastning for skeive barn og unge, fordi de kan føle at de setter en del av seg på vent (Paulsen et al., 2020, s.88). Andre eksempler fra ungdommer viser at konsekvensene kan være usynliggjøring, manglende anerkjennelse eller feil tiltak (Paulsen et al, 2020, s.87).

Ungdommene ønsket at de hadde blitt sett og at de ansatte i barnevernet hadde spurt mer, fordi slike spørsmål kan åpne for en normalisering av temaet (Paulsen et al, 2020, s.91). I tillegg ønsker ungdommen at barnevernsansatte har et helhetsperspektiv, hvor de ser hele ungdommen, ikke bare symptomene i gitte situasjoner (Paulsen et al., 2020, s.92).

Ungdommen etterlyser mer kompetanse med tanke på å være åpen, ha et inkluderende språk, og ha tilstrekkelig kunnskap for å møte skeive barn og unge (Paulsen et al, 2020, s.95). Derimot, tenker ikke ungdommene at det er behov for egne tiltak om man er skeiv (Paulsen et al., 2020, s.97).

I Norge eksisterer det i dag flere satsninger for å løfte kompetansen om skeive barn og unge. Rosa kompetanse er et kompetansehevende tiltak organisert gjennom foreningen FRI – foreningen for kjønns-og seksualitetsmangfold. De tilbyr faglig bistand og undervisning om kjønns- og seksualitetsmangfold. Et av Rosa kompetanse sine tiltak er rettet mot barnevern (Svendsen & Paulsen, 2019, s.5). Noen av fokuspunktene på kurset er skeiv identitet, kjønns- og seksualitetsmangfold og seksuell orientering, minoritetsstress, inkluderende språk og praksis med mer (Svendsen & Paulsen, 2019, s.8). Fokusområdene bygger på teorier om myndiggjøring og positiv forsterkning (Svendsen & Paulsen, 2019, s.10). Evaluering av Rosa kompetanse barnevern viser at FRI har erfaringer om at det tar tid å få tematikken i fokus i barnevernet. Motivasjonen for deltakelse på kurset var at det høstes interessant ut, derimot opplevde kursholdere at det var vilkårlig om skeive barn og unge var et fokus på de ulike tjenestene (Svendsen & Paulsen, 2019, s.16). Tilbakemeldinger forteller at kursene bidrar til å bevisstgjøre og gi en større forståelse for temaet. I tillegg føler deltakere seg litt tryggere med tanke på å ta opp tema med barn og unge (Svendsen & Paulsen, 2019, s.25-30).

I Trondheim kommune åpnet kompetansesenter for kjønn og seksualitet i 2021. Senteret har tilbud rettet mot barn og unge fra 0-20, og tilbyr rådgivning, samtaler og veiledning. I tillegg organiserer de kompetanseheving og opplæring for alle som arbeiderer med barn og unge (Trondheim kommune, udatert).

Kapittel 3 – Utvikling av barn og unge

I kapittel to er det presentert forskning og lovverk på hvordan skeive barn og unge blir og burde bli ivaretatt av barnevernet i Norge og i USA. Videre vil det bli presentert teori om barn og unge sin personlighetsutvikling og seksuelle utvikling. Begge teoriene er relevante for å kunne se på betydningen av hvordan barnevernsansatte møter skeive barn og unge.

Utviklingen av personlighet

Personlighet er et resultat av et individs handlings-, følelses- og tankemønster i ulike situasjoner. Personligheten dannes gjennom et samspill av individets iboende egenskaper og oppvekstmiljø. Fundamentet for vår personlighet dannes i barneårene (Håkonsen, 2017, s.66). Et barn begynner sin utvikling i samspill med omsorgspersonene rundt seg. Hvilke erfaringer barn gjør seg om sine omsorgspersoner gjennom samhandling, på hvilken måte man blir sett og oppfattet, i tillegg til det følelsesmessige klimaet, er alle bidragsyttere for personlighetsutvikling (Håkonsen, 2017, s.67). Et barn bruker introjektiv læring gjennom oppveksten for å danne en personlighet og identitet. Det innebærer at barnet først danner seg indre mentale bilder av erfaringene det tilegner seg, før det deretter etterligner disse bildene og justerer seg ettersom det mottar respons. Til slutt internaliserer et barn de mønstrene det bruker mest gjennom oppveksten (Håkonsen, 2017, s. 70-71).

Videre innenfor personlighetsutvikling har man utviklingen av selvfølelse og selvet. Selvfølelse kan beskrives som hva slags relasjon et individ har til seg selv. En god selvfølelse er ofte et ideelt mål da det innebærer at et individ er i stand til å kjenne på alle følelser, ønsker, forventninger og behov, og akseptere det som deler av seg selv (Håkonsen, 2017, s.71). Utvikling av selvfølelse skjer i samhandling med aksept og anerkjennelse fra miljøet rundt seg (Håkonsen, 2017, s.71). Selvfølelsen påvirkes i tillegg av hvilken oppfatning man har om seg selv. Carl Rogers sin personlighetsteori har begrepet «selvet» som et nøkkelbegrep. Selvet omhandler hvilke tanker, verdier og oppfatninger som karakteriserer et individ, i tillegg til hvem man er og hva man kan gjøre (Håkonsen, 2017, s.73). Hvordan man forstår selvet kan endre seg gjennom hele livet, derimot er det gjennom barne- og ungdomsårene at man danner selvforståelsen og identitetsfølelsen (Håkonsen, 2017, s.73). Selvforståelsen endrer seg ettersom man observerer seg selv og ens handlinger, samtidig som man observerer den responsen man mottar. Ifølge Rogers sin teori har man to typer selv, selvet og idealselvet. Idealselvet retter seg mot hvordan et individ ønsker å være (Håkonsen, 2017, s.73). Man kan se at selvforståelsen påvirkes av hvor mye selvet og idealselvet samsvarer med hverandre. Er selvet og idealselvet kongruent, og overlapper hverandre i større grad, har man en god selvforståelse. Derimot, om selvet og idealselvet er inkongruent, overlapper lite, vil dette kunne føre til en negativ selvforståelse (Håkonsen, 2017, s.74).

Selvet, idealselvet og forståelsen av de to faktorene, danner grunnlaget for utviklingen av ens selvbilde og selvtillit, som igjen påvirker ens selvfølelse.

Barns seksuelle utvikling

Barn utvikler sin seksualitet fra de er spedbarn til tenåringer. Hvordan man utvikler sin seksualitet vil ha innflytelse på tanker, følelser og handlinger. Dette vil videre påvirke ens psykiske og fysiske helse (Aasland, 2020, s. 8). Barn gjennomgår flere stadier i sin utvikling av seksualitet, og hvordan personene rundt barnet møter denne utviklingen, vil ha påvirkning om barn har en god utvikling. Før man kan beskrive hvordan voksne bør møte barn i seksuell utvikling, må stadiene i utvikling av seksualitet presenteres.

Barn begynner som nevnt å utvikle seksualitet fra de er spedbarn, og fra 0-2 år har barn fokus på hele kroppen sin, noe de utforsker med hendene. De suger og biter på alt de kan få tak i og putte i munnen (Aasland, 2020, s. 31). Fra 2-5 år oppdager barn deres egne og andre genitalier, noe de igjen utforsker gjennom lek og berøring. Utforskning av genitalier kan komme til uttrykk gjennom «doktorleker» hvor barn leker doktor og pasient, og undersøker hverandres kropper (Aasland, 2020, s. 30). Å vise nysgjerrighet og berøring er en naturlig del av den seksuelle utviklingen. I småbarnsalderen blir barn bevisst på sin kjønnsidentitet og føler på om de tilhører kategoriene gutt, jente, en blanding eller noe mellom ytterpunktene (Aasland, 2020, s. 34). Å være gutt eller jente er også noe barn kan utforske gjennom lek. Barn kan ved 4-6 år kjenne at de tilhører et annet kjønn og uttrykker det (Aasland, 2020, s. 36). Gjennom sped- og småbarnstiden er det viktig at voksne møter barn med anerkjennelse og at barn får kunnskap om forelskelse, familiesammensetninger, og lærer at man bestemmer over sin egen kropp (Aasland, 2020, s. 36-38).

Fra barn er 6-12 år fortsetter de med utforskning av kroppen og egne og andres genitalier. De utvikler en bevissthet og et vokabular omhandlende kropp og kjønn. Barn kan begynne å signalisere tydelig at de tilhører et annet kjønn enn det kjønn de er tildelt ved fødsel (Aasland, 2020, s. 44-45). Det er naturlig at barn i denne alderen stiller spørsmål omhandlende seksualitet og leker sexrelaterte leker med andre jevnaldrende barn, i tillegg kan de kan begynne å ville være alene på badet (Aasland, 2020, s. 43-44). Rundt 11-12 år begynner den genitale puberteten og barn kan begynne å kjenne på seksuell tiltrekning (Aasland, 2020, s. 42). Nysgjerrighet og utforskning er fortsatt sentralt, dermed er det

nødvendig at barn tilegner seg kunnskap om hvordan de er blitt til, eller hvordan andre kan bli til. Ettersom de blir eldre vil kunnskap om puberteten og hvordan kroppen vil forandre seg ha betydning for hvordan et barn takler overgangen og pubertetsstadiet (Aasland, 2020, s. 46-48). De erfaringene barn tilegner seg i den overnevnte aldersperioden kan danne et viktig grunnlag for videre utvikling (Aasland, 2020, s.49).

Hvordan omsorgspersonene rundt barn møter nysgjerrigheten og utforskningen vil ha betydning for hvordan barn utvikler seg seksuelt. Seksualiteten er sårbar, og det er viktig at voksne respekterer barn sitt privatliv (Aasland, 2020, s. 74). Det er i tillegg sentralt at voksne er anerkjennende mot barn og bevisste på sine holdninger til seksualitet. Dersom voksne uttrykker negative holdninger til seksualitet, vil holdningene påvirke barn og unge sitt forhold til seksualitet (Aasland, 2020, s.77).

Kapittel 4 – Betydningen av kunnskap og holdninger i møte med barn og unge

I kapittel 2 er det sett på hva forskningen forteller om skeive barn og unge, og deres møte med barnevernet i USA og Norge. I tillegg foreligger det en oversikt på lovverket og hva slags vern det gir for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet. I kapittel 3 er det presentert teori om personlighetsutvikling og seksuell utvikling. Kapittel 2 og 3 vil nå bli brukt for å kunne diskutere problemstillingen: Hvilke faktorer påvirker hvordan barnevernsansatte møter skeive barn og unge? Og hvordan og i hvilken grad kan barnevernsansatte innvirke på deres utvikling?. Først må man drøfte hva som kan påvirke på barn og unges personlighetsutvikling og seksuelle utvikling.

Hva kan påvirke utviklingen til skeive barn og unge?

Forskningen fra USA og Norge gir flere eksempler på at noen skeive barn og unge har levd i et krenkende miljø da de kom i kontakt med barnevernet. Nær familie eller jevnaldrende hadde utsatt de for diskriminering eller fysisk og psykisk mishandling (Mallon, 2001, s.72) (Scannapieco et al., 2018, s.39) (Paulsen et al.,2020, s.115). Om man ser disse reaksjonene fra et teoretisk perspektiv, bidrar de til å hemme en god seksuell- og personlighetsutvikling. Barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet kan være ekstra sårbare, da negative

holdninger fra nærmiljøet undertrykker hvem de føler at de er. Resultatet kan være at de skaper seg et inkongruent bilde av selvet og idealselvet (Håkonsen, 2017, s. 74). Konsekvenser vil være en negativ selvforståelse og selvfølelse. Det vil i tillegg påvirke den seksuelle utviklingen da barn og unge blir påvirket av voksne sine holdninger til seksualitet (Aasland, 2020, s.77). Ettersom barn og unge blir påvirket kan de stå i fare for å strekke seg mot et ideal som ikke samsvarer med hva som kjennes riktig for dem. Å leve etter et inkongruent selvbilde kan være psykisk krevende og belastende, og deretter bli utviklingshemmende for dem og deres psykiske helse. Barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet kan også kjenne på skam, da de ikke blir anerkjent og akseptert av miljøet rundt. Skam blir da en faktor som kan påvirke selvforståelsen og oppfatning av selvet. Dette vil igjen påvirke selvfølelsen på en negativ måte. Om skeive barn og unge ikke mottar hjelp eller støtte i møte med skammen, kan det resultere i at deres psykiske helse blir sterkt påvirket.

For å ha en god personlighets- og seksuell utvikling er man avhengig av å ha støttende, aksepterende og åpne voksne (Aasland, 2020). Både barn og ungdomstiden er viktige perioder for seksuell utvikling og personlighetsutvikling. Om et barn i 6-12 års perioden signaliserer at barnet tilhører det motsatte kjønn (Aasland, 2020, s.44-45) og møter avvisning fra sine omsorgspersoner, vil dette kunne resultere i at barnet får et inkongruent bilde av seg selv. At barn og unge i løpet av den tiden kommer i kontakt med voksne som kan være åpne og støttende kan være avgjørende for å snu en uheldig utvikling. Mangel på anerkjennelse kan resultere i at barn og unge søker anerkjennelse i belastede miljøer knyttet til kriminalitet og rus, da aksepten for annerledeshet er større i nevnte miljøer. Mallon (2001, s.79) viser dette i sine intervjuer da flere ungdommer forteller at de foretrakk tryggheten på gaten over å bo hjemme eller i ulike barnevernstiltak.

Barnevernsansatte sine møter med skeive barn og unge

Ungdommer ga i kvalitative intervjuer uttrykk for at de ønsker barnevernsansatte som er åpne, og tørr å ta opp tema om seksualitet og kjønnsidentitet (Paulsen et al., 2020, s. 91-95). Å være åpen om teamet kan forhindre at barn og unge kjenner på skam og usynliggjøring (Paulsen et al., 2020, s. 87). Ettersom ungdom forteller at det allerede kan oppleves skamfullt å komme i kontakt med barnevernet, kan skammen en kjenner på ved å bryte med normer for kjønn og

seksualitet bli ekstra belastende. Når skeive barn og unge kommer i kontakt med barneverntjenesten vil måten ansatte møter de på ha påvirkning på flere områder.

For det første vil barnevernsansatte sine holdninger i de første møtene innvirke på relasjonen man skaper til barnet eller ungdommen. Om den ansatte har åpne holdninger til seksualitet og kjønnsidentitet i de første møtene, kan barnet/ungdommen oppleve at voksenpersonen er trygg og ikke vil avise det om seksualitet eller kjønnsidentitet blir tema. Derimot, kan barn og unge utsatt for undertrykking over en lengere periode bruke tid før de tørr å åpne seg, da de har erfart og lært at voksne kan respondere negativt om man uttrykker sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet. Åpne holdninger og tidsbruk kan bidra til å normalisere tema og trygge barn og unge. Å bygge tillit kan være en tidkrevende prosess, derfor må den barnevernsansatte ha god tid i arbeidet sitt, være tålmodig og ærlig, og ha mulighet til å gjenta prosesser. Å være ærlig på hvor komfortabel man selv er om det gjeldende temaet vil være viktig for å få et bevisst forhold til sine egne holdninger (Aasland, 2020, 78). Om man velger å dele hvor komfortabel man er med barn og unge man arbeider med kan dette bidra til å bygge tillit i relasjonen. For å bygge en god relasjon, kan det i tillegg være viktig å møte barn og unge der de er. Det vil si at man må stille spørsmål og vurdere hvor komfortable de selv er om å snakke om temaet. En positiv konsekvens av å møte barn og unge der de er, er at de kan tørre å åpne seg for barnevernsansatte. Da får den barnevernsansatte et bedre helhetlig blikk av situasjonen, og vil da kunne gi mer tilpasset hjelp til hvert individ.

Barnevernsansatte sine holdninger til skeive barn og unge er viktige i møtene og relasjonsbyggingen, derimot bør man i tillegg se på hvorfor barn og omsorgspersoner kommer i kontakt med barnevernet, da tema seksualitet eller kjønnsidentitet ikke nødvendigvis er tema. En av grunnene til at de kommer i kontakt med barnevernet kan være på grunn av atferden til barnet eller ungdommen. Samtaleemnet seksualitet og kjønnsidentitet kan være en underliggende utfordring verken barnet eller omsorgspersonene er bevisst på. Det kan også være at omsorgspersoner ikke anerkjenner eller ha manglende kunnskap om hvordan de skal møte barnet. Fish et al. (2019, s.209) viser at det er flere tilfeller er avvisning i familien som var grunnen til at det ikke ble arbeidet for familiejenforening. Kommer barnet i kontakt med barnevernet, og den barnevernsansatte har en åpen innstilling og spør barnet hvordan hen vil bli omtalt, kan dette resultere i at barnet føler seg sett og etter hvert tørr å åpne seg. Ved å utvikle en god relasjon og møte barn og unge der de er kan det bidra til at den

barnevernsansatte får et mer helhetlig blikk på omsorgssituasjon og eventuelle utfordringer. Den barnevernsansatte vil i tillegg kunne fremme barnet sitt synspunkt til omsorgspersonene. Parallelt med å bygge en relasjon med barnet kan den barnevernsansatte arbeide med barnets foreldre der foreldre er i behov av opplysning, forståelse og veiledning knyttet til barnets behov.

Over reflekteres det over barnevernsansatte sine holdninger til seksuell utvikling og kjønnsidentitet. En annen faktor i møte med skeive barn og unge er hvilken kompetanse barnevernsansatte har. Både forskning fra USA og Norge viser at barnevernsansatte har manglende kompetanse om tema seksualitet og kjønnsidentitet (Paulsen et al., 2020, s.62). Barnevernsansatte forteller at manglende kompetanse gjør at de ikke føler seg trygge på å ta opp tema seksualitet og kjønnsidentitet med barn og unge (Paulsen et al., 2020, s.62). Samtidig viser forskning at skeive barn og unge har større risiko for psykiske utfordringer (Detlaff et al., 2018, s.188). Manglende kompetanse kan i tillegg gjøre det utfordrende å møte omsorgspersoner som sliter med å anerkjenne og møte skeive barn og unge. Om det er vanskelig for den barnevernet å spørre barn og unge de vanskelige spørsmålene kan dette gå utover de genuine møte med barnet der barnet og barnevernet ikke kommer i samarbeidsflyt der barnet tør å være oppriktig. Dette kan føre til at barnet nok en gang får bekreftet at det ikke er rom for eller normalt å snakke om sin egen seksualitet. Ungdommer har selv fortalt at da de ikke ble spurt om tema følte de at de måtte sette seg selv på vent (Paulsen, 2020, s. 88).

Mangel på kompetanse er som nevnt én av utfordringene med å møte skeive barn og unge på en god nok måte. Kompetanse tilegnes ofte ved opplæring og kunnskapsløft på arbeidsplassen eller ved utdanning. Rammene og retningslinjene som er gitt ved barneverntjenestene, legger ofte grunnlag for hvordan arbeidet blir gjennomført. Både forskningen fra USA og fra Norge har funn om at det mangler nasjonale og lokale retningslinjer og obligatorisk opplæring i hvordan barnevernsansatte kan behandle, og gå frem i saker hvor barn og unges seksuelle orientering eller kjønnsidentitet er tema (Rosenwald, 2009, s.351) (Paulsen et al., 2020, s.49). Hvordan man velger å gå frem blir da opp til hver enkelt ansatt. Dette kan gi uheldige resultater da egne holdninger og kunnskaper vil kunne få stor betydning for hvordan møte mellom barnevernsarbeideren og den unge blir. Et eksempel fra Paulsen et al. (2020, s.50) er at Haugesund kommune har utviklet en handlingsplan for å for å forhindre diskriminering.

Dette kan ses på som et steg i riktig retning for å få tema seksualitet og kjønnsidentitet mer integrert i hverdagen.

I Norge har det som nevnt i løpet av de siste årene er det blitt utviklet tilbud om kompetanseløft til barnevernsansatte, eller tilbud om hjelp til familier. Rosa kompetanse barnevern er et tilbud til barnevernstjenester og institusjoner. Dette tilbudet er blitt evaluert som et godt tilbud for å løfte kompetansen og bevisstgjøre barnevernsansatte på tema om seksualitet og kjønnsidentitet (Svendsen & Paulsen, 2019, s.25-30). Trondheim kommune har utviklet kompetansesenter for kjønn og seksualitet. Der skal familier og barn bli tilbudt rådgiving og samtaler. I tillegg skal senteret gi støtte til alle som arbeider med barn og unge (Trondheim kommune, udatert). Overnevnte tilbud bidrar til å gi lokale tjenester og kommuner et kompetanseløft, en viktig faktor for å bedre hjelpen til skeive barn og unge. Derimot, må man vurdere om lokale tilbud dekker behovet ettersom forskningen viser variasjon i barneverntjenestene. Barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet har bosted over hele landet, og skal etter lovverket beskyttes mot diskriminering. De skal også motta riktig hjelp til riktig tid. Derfor kan man vurdere at lokale kompetanseløft er et steg i riktig retning, men det må vurderes nasjonale tiltak for å fremme viktigheten av slik kompetanse. Nasjonale tiltak vil pålegge alle tjenester å gi tema seksuell orientering og kjønnsidentitet et større fokus.

Utfordringer med drøftingen av problemstillingen

En begrensning ved funnene gjort i den norske forskningen er at kunnskapen om skeive barn og unge i møte med barnevernet begrenset. Funnene som er brukt er tatt fra én rapport. Selv om den presenterer hva noen ungdommer mener kunne vært gjort bedre, er det mange stemmer som ikke kommer til syne i disse funnene. Funnene fra den amerikanske forskningen er brukt i diskusjonen over. Imidlertid er lovverket i USA annerledes enn det i Norge. Av alle statene er det kun 13 som skal beskytte barn og unge i fosterhjem, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet (Baams et al,2019, s.7-8). I Norge er det derimot en nasjonal lov som skal beskytte mot diskriminering og fremme likestilling (Likestilling- og diskrimineringsloven, 2017, §1). Selv om ulikt lovverk ikke påvirker funnene i forskningen, legger det et annet grunnlag for hvordan man kan se på forskningen. I Norge er det offentlige forpliktet til å arbeide med likestilling til alle, uavhengig av seksuell orientering eller kjønnsidentitet, men i USA er det ikke alle stater som trenger å arbeide spesifikt med dette.

Funn fra Amerikansk forskning forteller at barnevernsansatte bør ha fokus på kjønnsidentitet og seksualitet i risikoanalyse (Rosenwald, 2009, s.352). Dette kan trekkes opp mot hvordan barnevernsansatte bør arbeide for å få et helhetlig blikk på omsorgssituasjonen til barn og unge. Å formelt ta tema og kjønn og seksualitet inn i risikoanalyse, vil påvirke barnevernsansatte til å ta opp tema formelt mellom ansatte, da forskning viser at det er fåtallet som gjør dette (Paulsen et al, 2020, s.54-55). Dette kan bidra til at flere barnevernsansatte tilegner seg kunnskap og blir bevisst på sin egen innstilling og holdninger til tema.

Både på individ og systemnivå kan man se på diskusjonen og reflektere over om det skeive barn og unge trenger i møte med barneverntjenesten gjelder generelt for alle barn. På en side kan dette stemme, da aksepterende, støttende og åpne voksne er omsorgspersoner alle barn trenger for en god personlighet- og identitetsutvikling. Tilsvarende gjelder det seksuell utvikling. Derimot, viser forskningen fra USA og Norge at skeive barn og unge er dårligere stilt på flere områder og ekstra utsatt for diskriminering og vold (Scannapieco et al., 2018, s.44) (Detlaff et al., 2018, s.188) (Paulsen et al, 2020, s.62). Resultatet av disse funnene tilsier at de trenger ekstra hjelp og beskyttelse. Om man ser på seksuell utvikling kan en se at barn som passer inn i normene for seksualitet og kjønnsidentitet blir ofte godtatt av nærmiljøet og jevnaldrende, og at deres seksuelle orientering og kjønnsidentitet ikke utgjøre en risikofaktor for deres omsorgssituasjon. Skeive barn og unge risikerer å ikke bli godtatt, og som nevnt kan deres seksuelle legning resultere i undertrykking og diskriminering som nevnt tidligere i diskusjonen. Ekstra kompetanse og bevissthet på tema kan da være avgjørende for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Selv om ekstra kompetanse kan ses på som en nødvendighet, viser forskningen at dette i første rekke handler om måten de blir møtt på, som hele mennesker, inkludert deres eventuelle seksuelle legning. Derimot tenker hverken både barnevernsansatte eller ungdommer at det er nødvendig med egne tiltak rettet mot skeive barn og unge.

Kapittel 5 - Konklusjon

I denne oppgaven har hovedtema vært skeive barn og unge i møte med barnevernet. Forskning fra USA og Norge viser at barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet, har større risiko for å bli utsatt for trakassering og vold. Funn viser i tillegg at skeive barn og unge kan ha dårligere psykisk helse og utfordringer i skole og nærmiljøet.

Forskningen kan ses i sammenheng med teori om personlighets- og seksuell utvikling. Ved å ta utgangspunkt i disse teoretiske perspektivene, kan man diskutere og reflektere rundt hvordan barnevernsansatte møter skeive barn og unge, og hvilke faktorer som påvirker deres innstilling og holdninger. Det er i tillegg reflektert rundt hvilken innvirkning barnevernsansatte kan ha på skeive barn og unges utvikling, i tillegg til hva som påvirker deres utvikling før de er i kontakt med barnevernet.

Diskusjonen viser at barnevernsansatte kan ha en positiv innvirkning på skeive barn og unges psykiske helse og utvikling. Forskningen og teorier viser at flere faktorer påvirker barnevernsansatte sin innstilling og holdninger i møte med skeive barn og unge. Å inneha kunnskap om seksuell orientering og kjønnsidentitet vil bidra til at barnevernsansatte kan møte skeive barn og unge, og deres omsorgspersoner på en bedre måte. Dette kan også bidra til at barnevernet kan gi mer individrettet hjelp. Å vise åpenhet og ærlighet er andre egenskaper som kan påvirke hvordan de møter barn og unge. På systemnivå kan man se at manglende nasjonale retningslinjer og obligatorisk opplæring kan forhindre at tema og kjønn og seksualitet blir et mer normalisert tema å ha fokus på i arbeid med barn og unge. Derimot, kan man se at lokale tilbud bidrar til å gi tema et større fokus.

Som vist i diskusjonen kan man se at mye av det skeive barn og unge har behov for samsvarer med hva hvilket som helst barn trenger. Derimot, når man bryter med normer for kjønn og seksualitet, kan man være ekstra utsatt for diskriminering og undertrykking fra omsorgspersoner og jevnaldrende. Barnevernsansatte bør derfor være ekstra oppmerksomme på sine egne holdninger og innstillinger i møter hvor seksualitet og kjønnsidentitet er tema. Barnevernsansatte kan gjennom sitt arbeid over lengere tid bidra til å redusere fordommer og trakassering rettet mot barn og unge som bryter med normene for kjønn og seksualitet, og videre tilby riktig hjelp.

Kapittel 6 - Referanser

- Aasland, M. W. (2020) *Barna og seksualiteten*. Oslo: Cappelen Damm akademisk
- Baams, L., Wilson, B.D.M. & Russell, S.T (2019) LGBTQ Youth in Unstable Housing and foster care. *Pediatrics* 143(3), 1-9. <https://doi.org/10.1542/peds.2017-4211>
- Barne- og familiedepartementet (2017) Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestilling- og diskrimineringsloven). (Prop. 81L (2016-2017)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-81-l-20162017/id2547420/>
- Barnevernloven (1992). Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2017, 8.mars) Hvor mange er lhbtqi? Hentet fra https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/lhbtqi/Hvor_mange/
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2015, 12. mars) lhbtqi-ordlista. Hentet fra https://bufdir.no/lhbt/LHBT_ordlista/#heading11864
- Dettlaff, A.J., Washburn, M., Carr, L.C. & Vogel, A.N. (2018) Lesbian, gay, and bisexual (LGB) youth within in welfare: Prevalence, risk and outcomes. *Child Abuse & Neglect* 80, 183-193. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.03.009>
- Fish, J.N., Baams, L., Wojciak, A.S. & Russell, S.T. (2019) Are sexual minority youth overrepresented in foster care, child welfare, and out-of-home placement? Findings from nationally representative data. *Child Abuse & Neglect* 89, 203-211. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.01.005>
- Håkonsen, K. M (2017) *Psykologi og psykiske lidelser* (5.utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- Likestilling- og diskrimineringsloven (2017). Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (LOV-2017-06-16-51). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/2017-06-16-51>

Mallon, G.P. (2001) Sticks and Stoned can break your Bones. *Journal of Gay & Lesbian Social Services* 13(1-2), 63-81. https://doi.org/10.1300/J041v13n01_06

Menneskerettsloven (1999) Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (Lov-1999-05-21-30). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1999-05-21-30>

Paulsen, V., Svendsen, S., Tøndel, G., Kaasbøll, J., Ådnes, M., Thaulow, K. & Midtgård, T. (2020) *Skeive barn og unge i barnevernet. En Studie av barnevernets praksis og tilnærminger*. NTNU Samfunnsforskning. Hentet fra <https://bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00005197>

Rosenwald, M. (2009) A glimpse within: an exploratory study of child welfare agencies' practices with LGBTQ youth. *Journal of Gay & Lesbian Social Services* 21(4), 343-356. Hentet fra <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10538720802498124?needAccess=true>

Scannapieco, M., Painter, K.R. & Blau, G. (2018) A comparison of LGBTQ youth and heterosexual youth in the child welfare system: Mental health and substance abuse occurrence and outcomes. *Children and Youth Services Review* 91, 39-46. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.05.016>

Svendsen, S. & Paulsen, V. (2019) *Rosa kompetanse barnevern: Evaluering av kompetansehevende tiltak*. NTNU Samfunnsforskning. Hentet fra <https://samforsk.no/Publikasjoner/2019/Rosa%20kompetanse%20rapport%20m%20omslag.pdf>

Svendsen, S.T.B., Stubberud, E. & Djupedal, E.F. (2018) Skeive ungdommers identitetsarbeid: SKAM etter homotoleransen. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 42 (3), s.162-183. Hentet fra <https://doi.org/10.18261/issn.1890-7008-2018-03-03>

Trondheim kommune (udatert) Kompetansesenter for kjønn og seksualitet (KKS). Hentet fra <https://www.trondheim.kommune.no/kks/#heading-h2-3>

